

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 April 1879, kl. 1 e. m.

Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 3, i anledning af väckt motion om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utarbetande af särskilda läroplaner för den klassiska och den reala linien vid rikets allmänna läroverk.

Uti en inom Första Kammaran väckt, till Utskottet hänvisad motion (N:o 12) har Herr S. Ribbing erinrat derom, att på senare tider en allt större enighet syns framträda i öfvertygelsen om, att väsentliga olägenheter för undervisningens ändamål äro förenade med de båda bildningsliniernas förening, i anseende till de i denna förening liggande hindren så väl för en ändamålsenlig ordningsföljd och gruppering af undervisningsämnen, som för en lämplig fördelning af tiden för dessa, samt en begränsning af lärotiden, och till stöd härför särskildt åberopat Riksdagens underdåniga skrivelser af 1874 och 1877. I den först nämnda skrifvelsen hade Riksdagen yttrat, att »den nära förening mellan de olika bildningslinierna, som hittills egt rum, syntes hafva utgjort ett väsentligt hinder för undervisningens fullt ändamålsenliga bedrivande, samt att det vore uppenbart, att ett tillbörligt tillgodoseende af så väl den klassiska som den reala undervisningen endast står att vinna genom bildningsliniernas fullständiga åtskiljande, hvilket mål icke kan fullständigt uppnås annat än genom upprättande af särskilda klassiska och särskilda realläroverk.» Enligt den senare af dessa skrivelser hade Riksdagen, med bifall till en Kongl. Maj:ts proposition, vid hvilken aflåtande upplysts, att samtliga läroverksstyrelserna i fråga om liniernas åtskiljande instämt med Riksdagen, beslutat indragning vid åtskilliga läroverk af de högre realklasserna, hvarjemet Riksdagen anhållit om en motsvarande indragning å den klassiska linien. Motionären har ytterligare anført, att hufvudstaden redan egde under utveckling ett fullständigt läroverk, uteslutande afsedt för den reala bildningslinien, att likaså ett fullständigt realläroverk vore under utbildning i Sundsvall, och ett sådant funnes i Vestervik, samt att visserligen i dessa två sistnämnda läroverk undervisning i latin meddelades i fjerde

och femte klasserna, men att detta icke syntes böra medföra hinder för att ordna dessa i öfrigt blott reala läroverk med hänsyn till deras egentliga ändamål, samt att några fristående klassiska läroverk visserligen icke ännu förefunnes, men att tvenne fullständiga latinläroverk i Stockholm likväl vore redan beslutade, af hvilka det ena skulle träda i verksamhet innevarande års höst, det andra nästkommande år.

Då sålunda ordnandet af undervisningen i läroverk, som uteslutande eller hufvudsakligen äro afsedda endast för *en* bildningslinie, efter en annan plan än den allmänt gällande, utgjorde ett nödvändigt behof, och då, just emedan så vore, hvarken detta behofs fyllande i hvarje särskildt fall syntes böra göras beroende af inkomsten eller uteblifven anhållan eller framställning derom, icke heller läroplanen blifva till sin beskaffenhet olika för hvarje sådant läroverk, har motionären föreslagit, det Riksdagen måtte besluta att i underdänig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes genom sakkunnige män låta utarbета förslag till läseordningar eller läroplaner, särskildt för den reala och särskildt för den klassiska linien, lämpade efter undervisningens vid de båda linierna olika ändamål, samt, derest förslagen vinna Kongl. Maj:ts nädiga godkännande, fastställa dem till efterlefnad vid sådana läroverk, som omfatta endast den ena linien.

I fråga om rättigheten af den allmänna grundsats, att de båda bildningslinierna hvar för sig böra erhålla särskild undervisning, är Utskottet helt och hållet ense med motionären. För uppnående af det olika mål, som är hvardera linien föresatt, kan meddelandet af en sådan särskild undervisning, så vidt för handen varande förhållandena det medgifva, icke vara annat än i hög grad gagneligt. Men häraf följer, efter Utskottets uppfattning, icke, att en särskild framställning af Riksdagen om nedsättande af en komité för utarbetande af fullständigt skilda läroplaner för dessa båda linier nu skulle vara påkallad. Riksdagen har i sin underdäniga skrifvelse af 1874 klart uttalat grundsatsen om de båda bildningsliniernas skiljande. Ett sådant yttrande måste äfven innebära behöfligheten af en olika undervisningsplan för dem båda, utan att det skulle vara nödvändigt att en önskan om utarbetande af en sådan skulle af Riksdagen särskildt framställas. Denna grundsats finnes äfven i den nya läroverksstadgan af den 1 November 1878 vara genomförd, så långt det är med bestående förhållanden förenligt. Undervisningsplanen är nemligen enligt den samma i de fyra högsta årsafdelningarne olika för hvardera linien; om fjerde och femte klasserna är stadgad, att undervisningen skall vara dels gemensam, dels särskild för båda linierna. I de tre lägsta klasserna åter är undervisningen gemensam för alla lärjungar.

Om man nu skulle omarbete dessa undervisningsplaner på sätt motionären begärt, så finnes i riket intet läroverk, vid hvilket de skulle kunna i sin helhet tillämpas.

Att ännu inga rent *klassiska* läroverk förefinnas, är i motionen redan upplyst; de båda läroverk af detta slag, hvilkas upprättande är af Kongl. Maj:t beslutadt, äro icke afsedda att i hela sin utsträckning tillhöra endast den klassiska linien, utan de komma att hafva tre för båda linierna gemensamma underklasser samt att i fjerde och femte klasserna äfven inrymma båda dessa linier med dels skild, dels gemensam undervisning. De fyra högsta årsafdelningarne åter hafva för hvardera linien en särskild undervisningsplan redan påbuden. Bland de tre högre *real* läroverken är endast ett, nemligen det i Vestervik, ännu fullständigt utveckladt. Men detta, likasom det under utbildning varande i Sundsvall, har icke blott i fjerde och femte klasserna de båda linierna tillsamman, utan de tre nedersta klasserna äro helt och hållet gemensamma. Det enda högre real-läroverk, inom hvilket inga lärjungar tillhörande den klassiska linien i mellanklasserna finnas, är Stockholms. Men detta läroverk är åter bundet genom afseendet derpå, att det utgör en länk i kedjan af hufvudstadens undervisningsverk, så att de lärjungar, som inom de lägre klasserna njutit undervisning i någon af Stockholms femklassiga skolor, måste kunna öfvergå till real-läroverkets sjetten klass, i följd hvaraf undervisningsplanen för detta måste vara stäld i ett visst sammanhang med de nämnda skolornas.

Vid sådant förhållande, och då dertill kommer att förändrade undervisningsplaner så nyligen blifvit af Kongl. Maj:t fastställda, får Utskottet hemställa,

att motionen icke måtte till någon Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 April 1879.

På Utskottets vägnar:

F. F. CARLSON.

Reservation:

af Herr *Ribbing, S.*